

Chigorin, Capablanca, Stockfish, Holbek

Af Stefan Holbek

SKAK: Og andre fremtrædende profiler gennem skakkens historie! Sidstnævnte med rating 1400 står dog måske i modsætning til de tre andre ikke lige så lysende klart på skakhimlen for læseren, men omend spilstyrke og fremtidigt eftermæle næppe burde eller kan sammenlignes, er min fascination af og kærlighed til spillet i det mindste en livslang affære.

Partiet er fra tredje runde i Næstved Klub Mesterskab 2023 mellem Hvid, Ralf Auerbach (1524) og Sort, Stefan Holbek (1466), og det lykkedes mig at træffe »NOK gode beslutninger« til at fuldføre - efter sigende - noget af det sværeste i skak: At vinde en vunden stilling. Herom senere.

Verdensomspændende fascination og popularitet gennem mere end 150 års skakhistorie (i sin nuværende form) lader sig næppe beskrive kortfattet, så jeg vil i det følgende blot nævne med nogle eksempler på fascinerende facetter af spillet.

En af dem vedrører de seneste 40 års udvikling af skakspilende maskiner, der i dag vurderes til en ELO på +3500, eksempelvis Stockfish. Selv online gratis-versioner overstiger de vildeste fantasier, og de tilvejebringer analyseredskaber, vi andre dødelige kan tilføje i studierne af det ædle spil. Man skal ikke hænge sig alt for meget i decimalerne, Stockfish spytter ud undervejs, og man skal heller ikke tabe modet, blot fordi et træk medfører, at vurderingen af positionen falder med eksempelvis 0,3, men de træk, der resulterer i vurderinger såsom »unøjagtighed«, »fejl« eller »bommert« (»kvajebajer!«) kan godt inspirere til et par timers efterfølgende granskning.

På lichess.org kan man desuden bede om en analyse af hele partiet med relevante skakopgaver for at træne og studere yderligere: Det har ingen ende!

Med i analysen af spillet eller et parti skal man dog medtage de fysiske og mentale omstændigheder, da vi jo »blot« er mennesker: COH-baserede, kaffe-/øldrikkende, chokoladespisende, svedende, nervøse og spændte, vi kan blive tosede på os selv, eller vi kan føle os stolte i dagevis efter et vundet parti! Vi kan tage den aktuelle stilling i turneringen med i overvejelserne, vi kan vælge spil og åbninger afpasset efter modstander, smag, stil og præferencer, og et i følge Stockfish »dårligt træk« kan virke forvirrende på modstanderen! Alt dette vil en stakkels højt udviklet siliciumchip-baseret computer i al fremtid »gå glip af«, men:

Ikke mere snak. Ralf spillede en »Hedgehog«. En såkaldt »system-åbning«, hvor man

nærmest er skjøttende lige glad med, hvad modstanderen foretager sig. Solidt, men noget passivt samt måske FOR mange bondetræk i åbningen? Smag og behag er - fascinerende nok, ikke sandt? - umådelig mangfoldigt!

1.e3: Van't Kruijs Åbning (Kategori »Uregelmæssig åbning« i den store skak-encyklopædi) 1...Sf6 2.d3 c5 3.a3 Sc6 4.b3 d5

Hvad skal man tænke hér om Hvids åbningsvalg som COH-baseret kaffedrikkende baarforsjov-fritids-hyggejsa-skakspiller? Jeg er og bliver aldrig Mester, men jeg kender dog visse grundlæggende principper: »Hvis ikke, du vil kæmpe om Centrum og udvikle Officerer i åbningen, så vil jeg«! 5.Sd2 Lg4?! »Unøjagtighed« i følge Stockfish, men atter en lysende stjerne på skakhimlen, Frank Marshall, sagde: »En dårlig plan er bedre end ingen plan«.

Chigorin er nævnt i overskriften, fordi jeg havde tænkt mig at spille 1.d4 d5 2.c4 Sc6(!). En åbning, som måske ikke er blandt de mest befærdede skovstier mod Hvids d4+c4-åbninger. En af ideerne i Chigorins åbning er at bytte Løber c8 mod en Springer på f3, hvilket forklarer 5. - Lg4. Lc8 kan være et »problembarn« i mange åbninger for Sort, og jeg får faktisk også byttet denne Løber for en Springer i det følgende, selvom Ralfs Hedgehog overraskede mig. Hvid bruger dog (5 mod 3) træk på det, inklusive endnu flere bondetræk, og her kan vi passende mindes Nimzowitsch vedrørende »forbigående kontra varige svagheder«. Desuden ses det i resten af partiet, at Hvids hvidfældede Løber får en trist skæbne, og alt i alt bliver det en høj pris for afbytning af Sorts ditto. 6.Se2 e6 7.h3 Lh5 8.g4 Lg6 9.Sf4. Her vælger jeg »benzin på bålet«:

Judith Polgar: »Skak er 30 til 40% psykologi. Det findes ikke mod en computer: Man kan ikke forvirre den«! 9...d4?!

»Unøjagtighed« i følge en maskine, der ikke kan forvirres ...

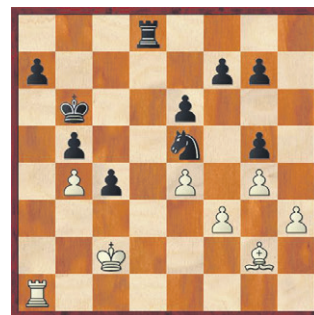
Så hvad i alverden er »ideen« så med dette træk?! Anførselstegnene i det følgende angiver »menneskelige overvejelser«, en skakcomputer IKKE er i stand til!

Jeg er den første i følge lichess' database, og trækket er da heller ikke særlig godt, men jeg havde »lyst til« at spille noget »forvirrende eller kaos-agtigt« mod dette Hedgehog-setup, som Polgar er inde på. Jo, jeg ved godt, at Stockfish som sædvanlig siger: »Aj, hvém har lært dig at spille skak?!«, men jeg »fornemmede«, at Ralf måske ikke var »tryk« ved regne på følgende: 10. exd4 Dxd4 11. Sxg6 hxg6 12.Tb1 Sxg4, men med lidt »is i maven«, havde 10.Lg2 Dc7 11.0-0 0-0-0 12.b4 Hvids spil været ganske fint. Han valgte i stedet det »forventede«, hvilket dog begrænser hans hvidfældede Løber yderligere, og desuden: Med neutralisering af denne Løber kunne jeg med nogenlunde »ro i sindet« rokere langt, og så er »ideen« med dobbelt-fianchetto af Løberne i Hedgehogsystemet som en våd nytårsraket! 10.e4?! Dc7 11.Sf3 Ld6 12.Sxg6 Her anbefaler Stockfish så 12...fxg6: At slå »væk fra Centrum«, men det' jo altså ik', hvad jeg har lært! Læseren må selv vurdere en »halvåben f-linje« i sammenligning: 12...hxg6 med truslen Sxg4 i farten, så Hvid spiller 13.Lg2, men dér kommer den til at kede sig! Alt går efter »planen« (god eller dårlig?) indtil videre. 13... 0-0-0 14.Ld2. Jeg bytter Hvids »gode« Løber med det samme: 14...Lf4 15.Lxf4 Dxf4 16.Dd2 Dxd2 17.Sxd2 Så langt, så godt. Et midtspil uden Dronninger er nået, og Sort står fint: To Springere i en lukket stilling, den triste Løber på g2 samt en lille terræfordel, men hvad gør man så? 17...g5?

En »dårlig beslutning« og ligefrem en »fejl« i følge Stockfish, men så'n er det jo: Sammenligningen med Chigorin og Capablanca er ophørt forlængst! Jeg ønskede at kontrollere f4, men 17. - e5 var bedre. Hvid kunne have vundet lidt initiativ med Sf3, men valgte: 18.0-0-0?? Som Stockfish så ligefrem kalder en »kvajebajer«! Hårde ord, men bedre var Sf3 pga. Sorts g5: Nu kommer Hvid aldrig tilbage i partiet. 18...Sd7 19.Sc4 Sde5 20.Sxe5 Sxe5 21. Kd2 Fordel til Sort: Ca. »-3,0«, hvilket svarer til en mer-Offi-

cer som følge af den dårlige Løber mod en stærk Springer. Nu handlede det »bare«(!) om at optimere stillingen og så søge Tårnafbytninger senere. Først Kongen på et sort felt, »just in case«: 21...Kc7 22.Tb1. Nåhja ... dét kunne jeg jo nok have sagt mig selv. b4 er vel det eneste i stillingen, Hvid har at spille for, så jeg tænkte: »Fint. Lad os afklare situationen på Dronningefløjen også«, da alt andet i det mindste for en stund er fikseret. Jeg skal »blot«(!) sørge for, at Hvid aldrig åbner for Løberne med e5, og med åbning af nogle linjer på Dronningefløjen skal der nok dukke muligheder op for at afbytte Tårne. Jeg var »frisk på lidt slagsmål«, selvom der sikkert er mere »elegante« metoder: 22...b5?! 23.c4? »Fejlen« (Fra -2,5 til -7,4.). Hér går det galt for Hvid. (”-“ angiver Sort fordel, ”+“ angiver Hvid fordel, blot til info for dé, der ikke kender til disse skakmaskine-evalueringer.) Han overså den efterfølgende bondegevinst: 23...dxc4 e.p+ 24.Kxc3 Txd3+ 25.Kc2. Sådan! En bonde foran mod gruppens nummer 1 samt kontrol og initiativ, og der ryger desuden endnu en bonde: 25...Thd8 26.Thd1 c4 27.b4 Txa3 28.Ta1 Txa3 29.Txa3 Kb6 30.f3.

Tartakover: »En taktiker ved, hvad der skal gøres, når der ER noget at gøre. En strateg ved, hvad der skal gøres, når der IKKE er noget at gøre«! Med Hvids sidste noget »sørgelige« træk, står Sort mere end bedst! Ca. -10 i følge Stockfish, men jeg var bare så glad for min fine Springer!) 31...Sc6 32.Tb2 Sd4+ 33.Kb1 Td1+ 34. Ka2Sb3 35.Ka3. Nå ... Jeg så ik' liii' det fede og det geniale. Stockfish sagde: »Mat i 17!« efter 34.Ka2 startende med c3 allerede her, men det er måske nok lige i overkanten for en COH-baseret skakcomputer uden mere chokolade, så jeg spillede lidt »smart«: 35...c3?! Hvid kan jo ikke slå bonden, men SÅ billige tricks faldt Hr. Auerbach dog ikke for: 36.Tc2 Fair nok. Det »overvældende« pres er væk, men fordelene er der dog stadig, så jeg søgte blot mere afbytning: 36...Sd2 37. Ka2 Tb1 38.Txc3 Txb4 39.Td3 Sc4. Der er jo selvfølgelig trusler alle vegne (Tb2+ samt TxLg2) i betragtning af aktive Officerer i nærheden af den Hvide Konge og den dårlige Løber på g2, men jeg så ikke andet end at fortsætte det »positionelle spil«, som Seirawan

Rockstjerne med bandet Team Evergreen, buschauffør på alle de små veje i postnummer 4700, begavet skakspiller og i denne uge endda gæsteskrubent på skakartiklen. Kært barn har mange navne og mange roller og det gælder bestemt også for Stefan Holbek, der her ses i midten af billedet.

spillere i historien positionelle. Stille og roligt bryder de modstanderen ned ved at erobre terræn, trælbinde eller fikserer hans brikker samt lade ham stå tilbage med så godt som intet at gøre«.

Hvids sidste træk gav mig »fornemmelsen af«, at Sort ikke har »travlt«, så jeg søgte yderligere optimering af stillingen med tid nok på uret. Resten af bønderne på Kongefløjen på sorte felter (for en sikkerheds skyld), afklaring af bondespillet på Dronningefløjen, og så begyndte jeg langsigtet at kigge efter årsagen til, at Capablanca er nævnt i overskriften. Jeg har ikke fundet det nøjagtige citat, men det er noget i retning af at »skaffe modstanderen TO problemer« på halsen. 30...Td3 31.Tb1. (Man kunne godt vælge at gnaske den tredje bonde på f3 også med 31...Sxf3 32.Lxf3 Txf3, men jeg var bare så glad for min fine Springer!) 31...Sc6 32.Tb2 Sd4+ 33.Kb1 Td1+ 34. Ka2Sb3 35.Ka3. Nå ... Jeg så ik' liii' det fede og det geniale. Stockfish sagde: »Mat i 17!« efter 34.Ka2 startende med c3 allerede her, men det er måske nok lige i overkanten for en COH-baseret skakcomputer uden mere chokolade, så jeg spillede lidt »smart«: 35...c3?! Hvid kan jo ikke slå bonden, men SÅ billige tricks faldt Hr. Auerbach dog ikke for: 36.Tc2 Fair nok. Det »overvældende« pres er væk, men fordelene er der dog stadig, så jeg søgte blot mere afbytning: 36...Sd2 37. Ka2 Tb1 38.Txc3 Txb4 39.Td3 Sc4. Der er jo selvfølgelig trusler alle vegne (Tb2+ samt TxLg2) i betragtning af aktive Officerer i nærheden af den Hvide Konge og den dårlige Løber på g2, men jeg så ikke andet end at fortsætte det »positionelle spil«, som Seirawan

er inde på. 40.Lf1 Tb2+ 41.Ka1 Td2 Tarrasch: »Man behøver ikke at spille godt. Det er tilstrækkeligt at spille bedre end modstanderen«. Et citat, der har næret min kærlighed til spillet i over 50 år! Selvfølgelig spotter Stockfish 40. - Tf2 i denne stilling, men jeg var nu ganske tilfreds med at tilbageerobre d-linjen eller afbytte Tårne: 42.Txd2 Sxd2 43.Le2

To fribønder kunne måske få nogle til at finde det hvide flag frem, men i følge reglerne er enhver berettiget til at kæmpe til sidste dråbe kaffe! 43...Sb3+ 44.Kb2 Sd4 45.Ld1 Kc5 46.Kc3 a5, og så er det slut: 47.Kd3 e5 48.Kc3 f6 49.Kb2 Kc4 50.Ka3 Kc3 51.Ka2 Dermed er det »rette tidspunkt« kommet til afbytning af »Most Valuable Player of the game«: 51...Kd2 52.Lb3 Sxb3 53.Kxb3 Ke3 54.0-1.

Capablanca's »to problemer« vandt spillet: De hvide bønder falder. Der var styr på begivenhederne næsten hele vejen, og 95% nøjagtighed i følge Stockfish-analysen giver mod på at spille et parti mere ... og et mere! Så her er Stefan Holbeks bidrag til eviggyldige citater i skakkens verden: »Et skakparti vindes ved at træffe FLERE gode beslutninger i åbning, midtspil og slutspil end modstanderen«. Dejlig enkelt, ikke sandt?«